

ÅKROKEN

Namnet Åkroken kommer ifrån den ”krok” Mörrumsån gör här.

ÅKROKENS KVARN

Kvarnen uppfördes omkring **1816** av handelsmannen Sven Lundberg från Karlshamn. Kvarnen kallas också Svenfors kvarn efter namnet på förste ägaren.

Kvarnen var en mjöl- och sågkvarn. Till såget hörde också en spånhyvel där man kunde göra takspån.

Mest användes kvarnen till eget bruk men även de kringliggande gårdarna fick mot betalning använda den.

Kvarnen drevs av två vattenhjul, ett för mjölkvarnen och ett för såget, hjulen var placerade i separata vattenrännor. Mjölkvarnen låg på den lilla ön och sågen låg på strandkanten.

Kvarnen förvärvades omkring **1910** av grosshandlare Sven Mattsson. Efter hans bortgång **1922** såldes kvarnen till Sydkraft som sedan arrenderade ut den.

När Sydkraft köpt upp kvarnen, gick man över till elkraft. De nyare betongfundamenten var underlag till en gemensam axel som med en elmotor kunde driva mjölkvarnen och såget var för sig.

Under andra världskriget framställdes även **träkol** i Åkroken. Kvarnens och sågens öde slutade med en brandövning av Mörrums brandkår i slutet av 40-talet.



Åkroken omkr 1900. T v kvarnen och såget, th boningshuset och uthusen.

ÅKROKENS GAMLA FISKE

Åren 1670-1673 verkställdes allmän skattläggning i Blekinge i enlighet med jordrevningsinstruktion (officiell kartläggning och värdering av mark för skattläggning) av den 1 maj 1670 för Skåne och Blekinge.

Mörrum nr 24, Åkroken, skattelades inte vid detta tillfälle. Sedan ägarna av de hemman vilka skattelades besvärat sig hos KB (Konungens befallningshavande) över olagligt tillkomna fisken, förrättades syn år 1799 den 14 augusti och följande dagar.

Mörrum 24, som då ägdes av handelsmannen Lundberg, hade vid denna tid tre laxkar på västra stranden.

Vid synen konstaterades: *Mörrum 24 är oskattlagd men enligt fogdesyn af den 29:e september 1773 och genom öfwerenskommelse med Norra fisket af den 3:e maj 1759, hwilka documenter in originale nu förewistes, blifwit bewiljadt till bygge och bruk samt år 1769 den 1:sta april af Listers härads tingsrätt uti Norje stadfäst och inprotocolleradt.*

På tillfrågan erkände närvarande fiskeslag ofwansagde öfwerenskommelse och medgåfwo herr handelsmannen och dess arfwingar ett obehindrat framtida nyttjande af detta fiske, helst herr handelsmannen åtagit sig att tillse fiskeslagets rätt och bästa uti nedanföre warande fisken och äfwen deltaga uti de derwid utgående kostnader.

Sålunda godkändes Åkrokens fiske.

Åkrokens fiske låg ca 200 m nedströms kvarnen på den västra sidan. Vid stranden och ute i strömmen ligger de raserade stenarna som fisket var uppbyggt av.

ÅKROKENS LAXODLING

För att säkra laxens bestånd och kvalitet planerades en laxodlingsanstalt vid Åkroken. Det var Blekinge Läns Hushållningssällskap som år **1865** tog initiativet och bl.a. bekostade en studieresa till Norrland för att skaffa kunskap om fiskeodling.

Man hade från början tänkt att ta källvatten till anläggningen. Anledningen var att källvatten har en jämnare temperatur vilket gagnar kläckningen, det är också renare än åvattnet.

Detta arrangemang visade sig dock bli alltför dyrbart. I stället sattes lådor ut med befruktad laxrom på åbotten. Man tillverkade ett dussin trälådor vardera med *en längd af en aln och 8 tums höjd samt 4 tums höjd*, med borrhål på sidorna. Laxrommen rördes om med mjölke och denna blandning lades därefter på de grustäckta lådbottnarna.

Lådorna med den befruktade rommen sänktes sedan ner på 1/2 alns djup i åkanten där vattnet sakta strömmade fram. Svårigheter med varierande vattenstånd och igenslamning av lådorna gjorde att merparten av laxyngeln gick förlorad. Därför beslöt man att lägga ned anläggningen.

Under ledning av en kommitté tillsatt av länsstyrelsen kom en **ny anstalt** till stånd i Åkroken i början av **1870**-talet. Laxodlingsanstaltens byggnad var 11 x 6 meter under tak av vass. Kläckning och uppfödning av laxyngeln ägde rum i odlingsbassängerna med plats för uppemot 500 000 laxyngel.

Vis av erfarenheterna tog man vatten från två källor med rent och klart vatten. Bassängerna var trappvis ordnade, vattnet kom in i den översta och rann sedan vidare till nästa för att slutligen släppas ut i Mörrumsån.

I slutet av **1936** lades Åkrokens laxodling ned. En ny modern laxodlingsanstalt hade uppförts söder om Kungsbron nere i Mörrums by.

Åkrokens laxodling låg ca 300 m nedströms kvarnen, 50 m från västra stranden. Stengrunden till byggnaden finns fortfarande kvar.